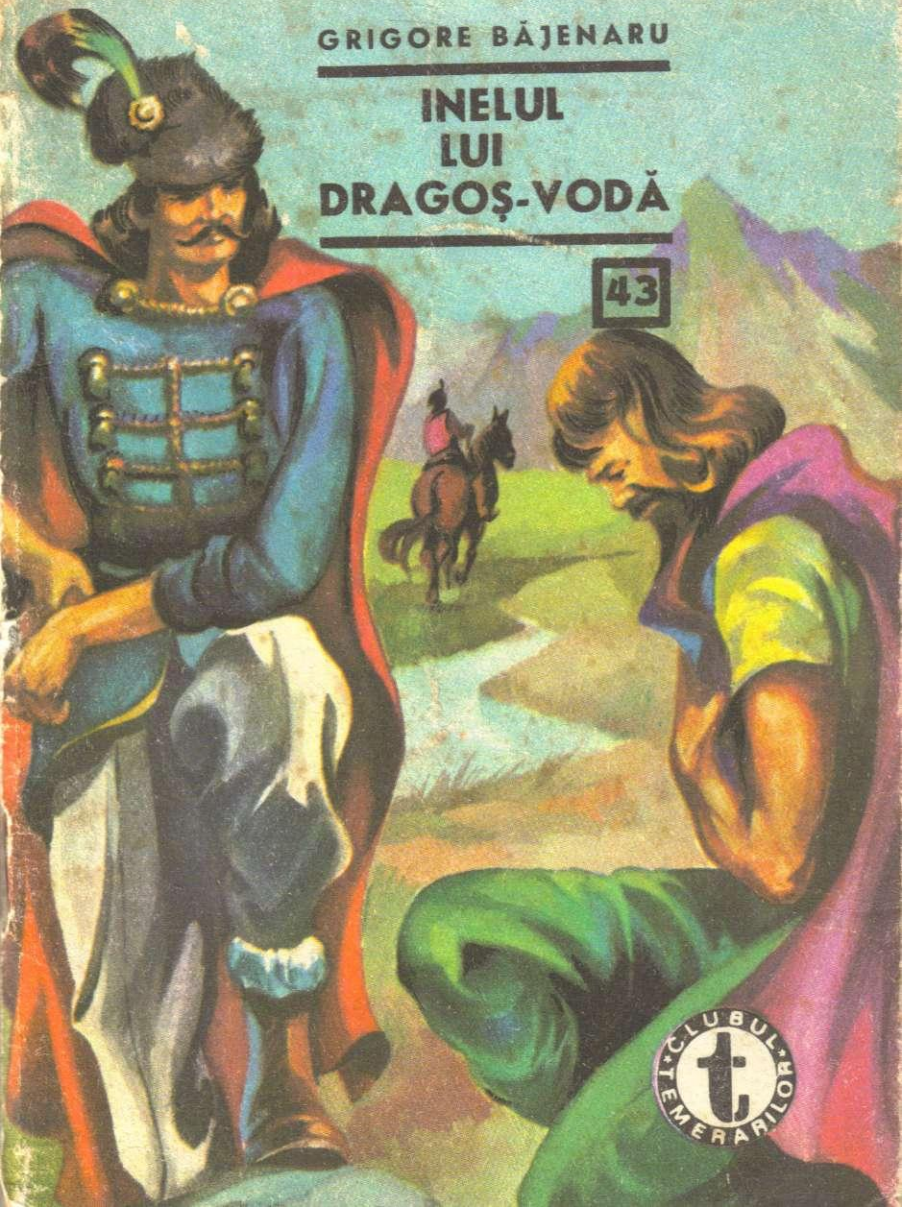

GRIGORE BĂJENARU

INELUL
LUI
DRAGOȘ-VODĂ

43

GRIGORE BĂJENARU

INELUL LUI DRAGOȘ-VODĂ

INELUL LUI DRAGOȘ-VODĂ

INELUL LUI DRAGOȘ-VODĂ

INELUL LUI DRAGOȘ-VODĂ

INELUL LUI DRAGOȘ-VODĂ

II

EDITURA TINERETULUI

Coperta: DUMITRU IONESCU

CAPITOLUL V

Fuga

Slujba bisericească se sfîrşise şi credincioşii ieşeau din biserica de la Baia cu spatele, închinîndu-se încă o dată cu cruci mari, înainte de a porni spre casă.

Dar de data asta, la ieşirea din sfîntul lăcaş, nu se mai aflau pe nicăieri cerşetori, care de obicei împînzeau treptele zidirii şi curtea acesteia.

Aflîndu-se că va veni la sfînta slujbă măria sa voievodul Dragoş cu doamna şi moştenitorul său Sas-Vodă cu domniţa lui, Mitropolitul dăduse straşnică poruncă să nu se mai vadă ţipenie de milog, că-i prăpăd, nu-i mai spală pe preoţi şi slujitori nici toată apa Siretului.

Aşa se făcuse că atît la sosirea, cît şi la plecarea de la biserică nu-l întîmpinase pe domnul ţării nici o mînă întinsă şi nu se auzise nici o vorbă linguşitoare de cerşală.

Măria sa poftise a se întoarce la palat pe jos în această duminică de Florii. Poporenii erau bucuroşi să-l urmeze în drumul său, înconjurîndu-l cu mare dragoste, fără să îndrăznească a-i striga urături de nici un fel.

Le plăcuse mai cu seamă că vodă, neştiind ce să facă cu mlădiţa verde de salcie sfîntită, ai cărei mîţişori pufoşi se răs făţau asemeni unor podoabe de smaragd, o

împletise la minerul în cruce al spadei sale și-i ținea astfel bună tovărășie preafrumosului său inel cu piatră verde.

Alaiul domnesc nu era mare. În frunte mergeau Dragoș-Vodă de vorbă cu boierul Lațcu ; după ei veneau Sas-Vodă cu boierul Balc, care scăpase din robia tătarilor, apoi boierii Cantemir și Mirislău și, după ei, la o depărtare de câțiva pași, veneau agale doamnele lui Dragoș-Vodă, Sas-Vodă și jupînesele boierilor pomeniți.

Cum era și firesc, femeile sporăvăiau despre cozonacii înalți cu nuci și stafide, lucrați în lapte, unt și miere, despre ouăle roșii încondeiate și despre mieii păstrați și hrăniți cu mare grijă, spre a fi jertfiți și băgați la cuptor, în ajunul mării sărbători creștinești.

Iar boierii vorbeau despre luptele ce-i așteptau cu tătarii, care începuseră să scoată iarăși capul pe la margini de țară.

Dragoș-Vodă se opri o clipă în loc și-i spuse boierului Lațcu, dar așa, ca să audă toți cei din urmă :

— Preacinstite și iubite al meu sfetnic, stînd azi la sfînta slujbă a Floriilor, ca să-ți spun drept, mi-a fugit gîndul de la cîntările popilor, dar ca să mi-l închin tot Domnului Dumnezeu !

— Cum așa, mărite stăpîne ? se miră Lațcu, că nu pricep !

— Iată cum — zîmbi Dragoș-Vodă. Mi-am preumblat ochii pe toată întinderea dinlăuntru a bisericii acesteia din Baia... și am privit cu multă luare-ăminte, și iarăși am privit-o și...

Aci vodă se opri.

— Și ? îndrăzni Lațcu să întrebe.

— Și nu prea-mi place. Mult mai frumoase și mai arătoase sînt cele papistașe !

— Sînt, măria ta, e drept ! făcu plin de obidă Lațcu, sînt, că pe-acelea le ajută Papa de la Roma, pe cînd pe ale noastre le facem noi, care sîntem sărăciți de războaiele și jafurile cotropitorilor. Dar bun e Dumnezeu, ne-o ajuta și nouă să ridicăm zidire mîndră și falnică spre pomenirea neamului românesc și a noastră a tuturor !

— Ei, taman la asta m-am gîndit, boier Lațcule, că ar trebui să-mi leg și eu domnia de o asemenea sfîntă zidire, precum făcură Basarabii în Țara Românească, vecină nouă. Și așa, pînă una-alta, și pînă ce-om face aci în Baia un sfînt lăcaș, potrivit cu cetatea noastră de scaun, vroi să ridic la Olovăț o biserică nu prea mare, dar care să amintească despre mine în veac... Și unde să fie și gropniță pentru mine și tot neamul meu, cînd ne va veni veleatul la fieștecăre !

— La Olovăț zici, măria ta ? întreabă Lațcu.

— Ai auzit bine, boierule. Place-mi tîrgulețul acesta

mult și mă desfăt la privirea lui, ori de cîte ori mă duc să-l văd. Și aș vroi să am acolo un lăcaș de închinare, odihnă și cugetare !

— Prea bine, slăvite stăpîne ! Am să aleg cîtiva dintre oamenii mei de nădejde, care să nu se îndeletnicească un timp decît cu această treabă, ținînd din scurt pe aceia ce vor ridica biserica.

Cînd sosi acasă, boierul Lațcu fu întîmpinat, ca niciodată, de doica fetei, care se ținu după el de la poartă, pînă la ușa casei.

Dana privea pe fereastră și văzu cum doica se înalță, pe cît poate, ca să ajungă la urechea boierului Lațcu, iar pe acesta cum se apleacă din toată înălțimea sa, spre a prinde ce-i spune doica.

Și se înfioră cînd îl văzu încruntîndu-se și întrebînd-o răstit de cîteva ori.

De cum intră în casă, porunci slujitorului ce-l aștepta înclinat să-l cheme dè îndată pe Radu.

Și pînă să vină cel chemat, Lațcu se așeză la masa pusă din vreme în cerdacul casei, își turnă o cană de țuică tare și-o dădu pe gît cu mare poftă dintr-o dată, cutremurîndu-se apoi, și făcînd : „Haaaaa, că minunată mai e și zeama asta de prune !” Și, îndemnînd-o pe Dana, care trebăluia prin preajmă-i, îi spuse cu șiretenie :

— Tu nu sorbi un strop, fata tatii, să vezi cum îți toarnă foc în sînge ?!

— Nu-mi place, tăicuță ! zîmbi fata în silă. Asemenea licori nu-s pentru fete și nici pentru neveste !

În clipa aceasta se arată în capătul pridvorului Radu, care făcu o plecăciune și așteptă. Boierul Lațcu îl simți că a sosit, dar îl mai lăsă să aștepte, gîndindu-se cum să înceapă vorba. Apoi, ridicîndu-și capul dintr-o dată, îl întrebă cu mirare :

— A... ai venit ?

Radu își înclină capul în tăcere, furînd-o cu coada ochiului pe Dana, care incremenise, presimțind că va urma ceva neplăcut pentru ei amîndoi.

În sfîrșit, Lațcu deschise din nou gura :

— Te-am luat cumva de la vreo treabă ? Ce făceai ?

— Eram prin grădină, măria ta !

Lațcu îl privi batjocoritor și-l întrebă rînjind :

— Căutai cumva un loc potrivit... să sădești un puț de stejar ?

Fără să vrea, cei doi tineri își aruncară priviri întrebătoare, apoi amîndoi își lăsară ochii în podele, ca de o mare vină.

Bătrînul se ridică în picioare și grăi de astă dată apăsător :

— Jupîn Radule, astăzi, la biserică, măria sa Dragoș-Vodă mi-a amintit făgăduința sa de a fi nașul de cu-

nunie al fetei mele... și m-a întrebat ce am de gând cu ea... ? Că, după câte știe măria sa, așteaptă să-i fie cinstiți gineri... Aci Lațcu se opri o clipă și continuă, apăsînd și mai tare pe cuvinte : O seamă de feciori de boieri... și de la noi, din Moldova... și din Țara Românească... și din Ardeal...

— Și domnia ta ce i-ai răspuns, tăicuță ? îndrăzni Dana, cu sufletul la gură.

— Eu i-am răspuns, fată dragă — rînji boierul, privindu-l țintă pe Radu, care încremenise lingă ușa, simțind că i s-au înfipt în suflet și i se răsucesc o sută de cuțite — i-am răspuns — repetă bătrînul — că nu pot porni nunta, pînă nu-l am înapoi pe armăsarul meu Trăsnet, răpit de tătari... întrucît vroiesc ca la nuntă să călăresc pe el împodobit cum se cuvine a fi calul unui boier ca mine. Așa că, Radule... rugămintea mea către tine aceasta este : să pleci mîine, în zori, după Trăsnet... și să nu te întorci fără el... ! Iar, între timp, noi vom griji și de alegerea unui soț potrivit pentru jupînița Dana !

Pe fată o podidiră lacrimile și abia se stăpîni să nu izbucnească în hohote de plîns.

Radu rămăsese amețit o clipă numai. Își înghiți cu greu nodul care i se pusese în gît și răspunse cu sfială :

— Măria ta... și stăpîne, cine poate ști pe unde se mai află acuma Trăsnet... și ce mai e cu el ? A trecut

doară atîta vreme la mijloc de cînd ți l-au răpit mîrzacii în luptă. De-ți trebuie un cal asemenea lui... ia-l pe Fulger !

— Nu, nu, ridică Lațcu mîna dreaptă, ca și cum s-ar fi apărat de o primejdie... nu... pe Fulger ai să călărești tu ca vornicel la nuntă... ! Eu îl vreau pe Trăsnet, care e mai tînăr și mai ager ! Deci, ne-am înțeles... Fără să mai pierdem vremea cu vorbe goale... mîine-n zori pleci după Trăsnet... Du-te sănătos... ! Nu mai am nimic a-ți spune !

— Aș avea eu, stăpîne !

— Ce ?

— Îngăduie să mă-nsoțească și Costea, tovarășul meu de vînătoare. Aceasta nu e treabă de un singur om !

— Fie !

Pe drumul prăpăstios ce ducea către hotarul de miazănoapte al Moldovei, înaintau la pas domol doi călăreți tineri ce păreau, după straiile lor, a fi neguțători. Într-adevăr, un al treilea cal, ce venea cuminte după ei, fără a fi ținut de frîu, avea în spinare o tolbă mare, bine legată în pînze și frînghii, în care, de bună seamă, se afla marfa neguțătorilor.

— Ai mai fost vreodată prin ținuturile tătărești, Radule ? întrebă cel care mergea al doilea în șir.

— Nu, frate Costeo, dar cu voia Domnului am să mă descurc ! Numai să dăm de urma lui Trăsnet !

— Mi-e teamă c-o să fie tare greu ! Cine știe pe ce mâini o fi încăput ?

— Cată să-ntrebăm mai întâi de geambași... De la ei putem afla câte ceva... Și ținta călătoriei noastre la tătari e cum ne-am înțeles.

— Oricum, frate Radule, grea sarcină ți-a aruncat pe umeri boierul Lațcu ! Pe cât mă taie capul, eu socot că ți-a pus gând rău... și că, ce mai la deal, la vale... vrea să te piardă... asta e !

— Eh ! oftă Radu, dînd din cap. O fi vrînd el, dar nu și eu ! M-am făcut oare vinovat de ceva ?

— Eu, în locul tău, aș fi dat bir cu fugiții, vorba ăluia !

— De n-ar fi fost la mijloc Dana, poate că-mi luam cîmpii... Dar mi-e tare dragă fata asta, care ar fi rîs de mine aflînd că mă sperii de căutarea unui cal ! Am și eu mîndria mea, măcar că știu că nu pot trage nici un fel de nădejde.

— Atunci la ce bun să-ți primejduiești viața, așa... de-a surda ?

— Știu și eu ? zîmbi Radu îndurerat și își îndemnă calul, care pareă domolise prea mult pasul : Hiii, puiule, că ne-așteaptă Trăsnet !

De cum intrară în ținuturile tătărești, Radu fu numai ochi tot drumul, ca să țină minte totul la întoarcere, care nu se știa cum va fi.

Trecură prin câteva sate sărăcăcioase, cu case mici, aproape bordeie de chirpici, întrebînd în dreapta și-n stînga de neguțatori de cai și geambași.

Și toți îi îndreptau înainte, către cetatea unde se afla Mirza, cel mai vestit geambaș cunoscut în părțile tătărești, de la care lua cai chiar și hanul.

După o zi de mers cu mici popasuri, mai mult de cercetare, decît de odihnă și mîncare, iată că li se arătă în fața ochilor o cîmpie mare, pe care troscotul crescuse în voie, împestrițat pe ici și colo cu flori de mușetel.

Iar la marginea cîmpiei se înălța un zid, care nu putea fi altul decît acela al cetății căutate de călători.

Plini de nerăbdare de-a ajunge mai repede, cei doi tineri își îndemnară caii și-n scurtă vreme se aflară în fața porții străjuite de către doi suliași ce aveau și hangere la briu.

— Sintem neguțatori de stămburi și mătăsuri de la Polonia, deschide Radu vorba. Avem marfă bună și dorim să cumpărăm cai tătărești... Cunoașteți cunva vreun geambaș la care să găsim ce ne trebuie? Plă-

tîm bine ! Şi, ca să-i dovedească pe cum că ceea ce spune el nu-s vorbe de clacă, neguţătorul deschise o pungă şi puse în mîna păzitorilor cîţiva bănuţi de argint.

Ochii tătarilor sclipiră bucuroşi, iar cel mai bătrîn le deschise repede poarta şi, arătîndu-le cu dreapta o uliţă, le spuse :

— O luaţi drept pe uliţa asta, pînă ajungeţi la geamie, apoi faceţi la stînga... şi-o să vedeţi nişte case mai arătoase ! Întrebaţi de Mîrza geambaşul ; nimeni în toată ţara nu are caii lui ; o să fiţi mulţămiţi.

— Şi voi la fel... la întoarcere ! le făgădui Radu bucuros.

Norocul călătorilor că Mîrza era acasă. Un om scund, dar voinic, bine legat, tuciuriu la faţă şi cu priviri piezişe, pline de răutate.

Cînd Radu începuse să-i spună povestea cu stămburilo lui, Mîrza îl opri scurt cu mîna şi-i grăi :

— Nu-mi trebuiesc pînzeturi şi nici nu mă priveşte ce fel de negoţ faceţi, drumetilor ! Eu cumpăr şi vînd cai, dar cai buni, pe sprînceană, nu gloabe, nici mîrtoage... Văd că sînteţi pe trei cai... cai buni ce-i drept... Vreţi să vîndeţi, sau să cumpăraţi ?

— Să cumpărăm, precinstite jupîne ! răspunse Radu, bătîndu-i inima. Ne-ai făcut cînstea să spui despre caii noştri că sînt buni. Noi însă dorim să cumpărăm alţii...

sau măcar unul și mai bun decît aceștia. Și stăpînul nostru, cel mai mare neguțător din Polonia, ar vrea un cal negru, dacă se află. Bun de călărie...

Mîrza stătu o vreme pe gînduri, închizîndu-și și mai mult ochii-i spălăciți, se trase de sfîrcul mustății drepte, apoi zise :

— Veniți la grajduri... să vedeți ! și o porni înainte, cu neguțătorii și cu vreo trei slujitori după el.

Deschise larg ușa, care scîrîi prelung, și-i făcu pe caii ce ronțăiau ovăz să-și întreprică mîncatul și să-și întoarcă ușor capetele.

Ferestrele mari lăsau să pătrundă lumina în voie, așa că se vedeau bine toți caii. Radu trecu alene și-i privi. Trăsnet nu se afla printre aceștia. Veni lîngă Mîrza.

— Ei... ce zici ? îl întrebă geambașul. Nu-ți place nici unul ?

— Ba, ca să-ți spun drept, toți sînt frumoși și voinici, dar nu e ce-ar dori stăpînul meu ! Nu mai ai și alții ?

— Cum ? Din toți ăștia nu-ți alegi nici unul ? făcu Mîrza nemulțumit.

— Îți spusei că panul meu ar vrea un cal negru... așa că...

Mîrza se-ncruntă o clipă și spuse cu neașteptată răutate :

— Bine, dar ! Poftește, rogu-te încoace... Mai am un armăsar, care s-ar putea să-ți fie pe plac... Îl țin singur într-un grajd anume făcut pentru el...

Radu tresări și întreabă cu sufletul la gură :

— De ce ?

— Așa... că-i de rasă aleasă ! îi răspunse în batjocură și cu ciudățenie în priviri Mîrza, și se opri în fața unui grajd mic din lemn de stejar. Deschideți ușa și scoateți armăsarul, grăi el slujitorilor.

Doi tătari, avînd în mîini unul o țepușă, și altul un cnut pătrunseră în micul grajd și, peste o clipă, Radu și Costea auziră un nechezat puternic, care le îngheță singele în vine. Era nechezatul lui Trăsnet.

Flăcăii se dădură la o parte să facă loc și-și puseră capetele în piept, de teamă să nu fie recunoscuți de cal și să-i trădeze, astfel, fără voia lui.

Dar Trăsnet ieși pe ușa grajdului falnic între cei doi slujitori, cu gîtul încordat. Trecu pe lîngă ei, părăind că nu-i bagă în seamă, deși Radu simți că a tresărit o frîntură de clipă, dar s-a stăpînit, înțelegînd că se petrece ceva ciudat.

— Ei, îl întreabă Mîrza pe Radu, de acesta ce zici, neguțătorule ?

— Într-adevăr, recunosc Radu, într-adevăr pare a fi un cal deosebit. Cît ceri pe el ?

Aci, tătarul izbucni într-un rîs nestăpînit, la care-i ținură hangul toți slujitorii săi, făcîndu-l pe Trăsnet să-și întoarcă frumosul său cap cu stea în frunte.

— Ți-l dau de pomană dacă ești în stare să te ții pe spatele lui... nu mai mult, ci cît număr eu pînă la zece !

— Cum așa ? ! se prefăcu mirat foarte Radu. Ce fel de neguțătorie poate fi aceasta ?

— Este așa cum este ! Văzuși ce grajd i-am făcut ? De stejar ! Ai mai pomenit domnia ta grajd de stejar la un cal ? Și știi de ce ? Că pe cel dinainte, de brad, l-a spart cu copitele... N-am pomenit cal mai năvălaş... Și pîn-acum nimeni n-a fost în stare să-l călărească... Pe toți i-a trîntit și i-a călcat în copite. Acest cal negru îl are pe satan în el, s-o știi de la mine.

— Dar de unde-l aveți ? se prefăcu Radu mirat.

— I l-a luat chiar fiul hanului acum un an, în luptă, unui boier moldovean bătrîn și neputincios ! Pesemne că de aia-l și purta calul... Ori cu el, ori fără el în spate, totuna-i era.

— Ha, ha, ha ! se făcu Radu că rîde cu poftă. Și-acum domnia ta vrei să-mi rupă și mie oasele ?

— Așa-i că nu te-ncumeți ? Pe doi slujitori de-ai mei i-a lăsat schilози. Ai putea totuși să-ncerci, dar mai înainte să-ți dau un sfat prietenesc rîse din nou Mirza.

— Care ?

— Spune-i prietenului domniei tale să-ți sape și groapa ! și geambașul se porni din nou pe rîs ca de-o glumă bună.

— Ba iacă asta n-o fac ! rîse și Radu, că doar n-o să mă lăsați dumneavoastră ne-ngropat. Însă încercarea n-o pot face aci, în curte... sau pe ulițele cetății. Să ieșim pe cîmpie... Cu un cal nărvaș nu se știe niciodată la ce te poți aștepta... și n-aș vrea să mă dea de ziduri.

— Unde poștești ! strigă Mîrza. Puneți-i șaua ! Sfirșitul tot același va fi, ți-o spun eu... Hai la cîmpie !

Cei doi slujitori porniră cu frumosul cal înainte, iar după ei tot alaiul. Costea călare, la pas, și ceilalți după cai. Se opriră în fața porții. Radu le făcu semn tătarilor să lase calul slobod. Îl fulgeră cu privirile pe Costea, care-nțelese și luă frîiele celorlalți doi cai. Apoi Radu își făcu o cruce mare și șopti : „Doamne-ajută !” Își scuipă în palme și le frecă una de alta și făcîndu-și vînt, fără să pună piciorul în scară, sări pe el ușor, îl bătu pe gît cu dragoste și strigă : „Hai, Trăsnet, flăcăul tatii !... hiii, ca vîntul și ca gîndul, vorba din basme !”

Și Trăsnet, slobozind un nechezat puternic și pătrunzător, își încordă gîtul și țișni ca din arc, urmat de Costea cu ceilalți cai, care porniră în goană nebună ca să nu se lase mai prejos.

Tătarii rămaseră încremeniți. Cînd înțeleseră, în sfîrșit, ce se-ntîmplase, călăreții erau prea departe și-ar fi fost prea tîrziu ca să-i mai ajungă cu vreun cal, oricît de iute ar fi fost acela.

Cînd intrară Radu și Costea cu cei patru cai pe poarta castelului din Baia, boierul Lațcu era în pridvor cu Dana, făcînd haz de-o cloșcă ce scosese boboci de rață și privea mirată la ei.

Pe cal fiind, Radu își scoase cușma cu pană verde și grăi :

— Sărutăm dreapta și bun găsit ! Iată, boierule, mă-nclin cu slujba-ndeplinită. Trăsnet este iarăși acasă !

Dana își duse mîna la inimă și se făcu roșie ca macul, iar Lațcu holbă ochii, nevenindu-i să creadă și se repezi la cal, răsfirîndu-i coama neagră, corb. Apoi îl sărută pe ochi.

Radu sări din șa drept în picioare. Costea descălecă și el, dînd caii în grija unui slujitor.

Bătrînul boier veni apoi lîngă Radu și-i spuse zîbind, măcar că nu-i venea :

— Bine, că veniși, jupîn Radule ! Odihnește-te, odihnește-te, dragul meu, ca să prinzi noi puteri, că am a-ți încredința altă treabă voinicească, pe care numai tu o poți duce la îndeplinire.

— Care anume, boierule ? întrebă Radu, tremurînd și stăpînindu-și cu greu mînia ce-ncepuse să-i clocotească în vine !

— E, făcu Lațcu nepăsător, un gând mai vechi de-al meu, poate năstrușnic, dar care, înfăptuit, i-ar pune în mirare pe toți vînătorii noștri... și chiar pe măria sa Dragoș-Vodă... !

— Dar care, boierule ? stăruie Radu, bănuind că la ceva ușor nu se putea aștepta.

Lațcu păru că se gîndește cîteva clipe, apoi spuse alene :

— Iacă m-am cam săturat să tot folosim șoimi la vînătoare... Și m-am gîndit că pentru vietăți mai mari, cu blană, foarte nimeriți ar fi vulturii !

Radu trăsări puternic și se dădu un pas înapoi :

— Vulturii, măria-ta ! ?

— Da, ai auzit bine, vulturii am zis, că se găsesc sumedenie în creierii munților noștri... fie vulturi-codalbi, sau zăgani... sau pleșuvi... sau și mai bine pajere... Da, da, să-mi prinzi doi pui de pajeră... și să-i înveți la vînătoare..., că tu te pricepi mai bine decît toți !

— Dar cine-a mai pomenit, măria-ta, vulturi învățați la vînătoare ? Șoimii sînt altceva, dar vulturii... ? ! se uimi Radu.

— Dacă n-a pomenit pîn-acu*, o să pomenească de-aici înainte ! Mîine, nu ; dar poimîine pleci după vulturi... Carpații gem de ei.

Radu își ridică privirile întrebătoare asupra Danei, care-i răspunse din ochi îndurerată. Apoi se răsuci pe

călciie, fără să mai spună o vorbă și plecă. Costea îl urmă de îndată și, cînd fu încredințat că nu-i poate auzi nimeni, îi șopti :

— Acum ai înțeles că vrea să te piardă ? Păi cînd te-ar prinde vulturoaica la cuib, te-ar păli cu aripile și ți-ar scoate ochii cu clonțul. Cîți păstori îndrăzneți am văzut eu orbiți de vulturi !

— Pe mine n-o să mă orbească, fii fără grijă ! îi răspunse Radu înfuriat.

— Așadar, tot ai de gînd să te duci ?

— Nu știu încă bine ce-am să fac. Cu Trăsnet ne-a ajutat norocul, istețimea și iuțeala lui. Și-apoi și mie îmi era tare drag calul ăsta și-mi lipsea ! Dar ca eu să fiu orbit de vulturi și să rămîn milog la curtea lui Lațeu... și-apoi să-și dea fata după cine știe ce fecior de neam, numai fiindcă-i de neam... De ! Asta n-o mai pot îndura. Și-atunci...

— Atunci... nu cumva să faci vreo prostie ? !

— Am să-ți urmez sfatul, orice s-ar întîmpla !

— Să fugi ?

— N-am încotro, frate Costea ! Cu timpul am să mă liniștesc... am să uit... cum o vrea Dumnezeu ! Dar ca să-și bată Lațcu joc de mine mai departe nu mai vreau eu nici un chip !

A treia zi, boierul Lațcu trimise un slujitor să-l cheme pe Radu ; dar în locul lui veni starostele de vînători foarte neliniștit :

— Măria ta, jupîn Radu nu se află nicăieri !

— Cum așa ? ! se-ncruntă bătrînul înspăimîntător la vedere. N-a lăsat vorbă unde s-a dus ?

— Nu, boierule. Aseară, după cină, am mai stat de vorbă puțin și apoi ne-am dus la culcare ; ne-am spus : „noapte bună“ ca de obicei și azi m-am gîndit, cînd nu l-am văzut pe nicăieri, că s-o fi dus la pajere, după cum îl auzisem vorbind deunăzi.

— Fără să stea de vorbă cu mine mai înainte ? ! se răsti Lațcu. Dacă voi nu știți ce-i cu el, să vă spun eu : a fugit ! Și de nu mi-l aduceți aci cît mai degrabă viu sau mort, vă spînzur de grinda casei pe toți, ca să fiți pildă și pentru alți nemernici. Haida, cară-te de aci și decît să te întorci fără de Radu, mai bine să te arunci în Bistrița.

— Am înțeles, înalte stăpîne !

— Vezi ce cal lipsește din grajd ! Și să puneți cîinii de vînătoare pe urmele lui. Ha, ha, ha, rîse în silă boierul, asta-i bună, zău așa, cîinii învățați de Radu să adulmece vînatul după miros de astă dată or să-l prindă

pe el însuși. Mai mare risul de așa pozna nemaipomenită. Dar el și-a făcut-o singur. Ce-a căutat, va găsi. Du-te !

Andrei, starostele de vînători, și Șandru, ajutorul lui, erau amîndoi buni prieteni cu Radu și se găseau în mare zbugium sufletesc : chiar ei să fie trimiși cu cei mai buni vînători și cu cîinii după fugar ? !

— Ce facem, Andrei, cum o scoatem la capăt cu povestea asta nenorocită ? întrebă Șandru.

— N-avem încotro, trebuie să ne facem datoria, trebuie să-l prindem, că altminteri sînt în joc viața noastră, femeile și copiii noștri ! Ce putem face alta ? Numai să dăm de el ! oftă cu grijă Andrei.

— Trebuie să dăm ! Cred că Radu o să umble mai mult noaptea, ca să nu dea de bănuît. Ei, noi vom merge fără preget și ziua și noaptea !

— Ușor de vorbit, dar greu de îndeplinit. Păi crezi că te mai poți ține pe picioare, omule, dacă ai să umbli o zi în șir călare ? Vai de capul tău ! Fără de popas nu se poate. Vorba e încotro s-o pornim după el ? Iată, cîinii nu-i adulmecă nici o urmă. Nici pomeneală de copite, nicăieri. Să știi că a învelit cu paie și cîrpe copitele calului și s-a tot dus ! Pas' de-l găsește. Dar stau și mă gîndesc că... spre răsărit, la tătari nu s-a putut duce ; la miazăzi, în Țara Românească, de asemenea. Nu s-a putut îndrepta decît înapoi spre Maramureș, unde are prieteni !

— Istet ești, măi Andrei ! Așa trebuie să fie, precum zici. Deci, hai să apucăm pe drumul care ne-a adus din Maramureș în Moldova și nu se poate să nu dăm de el sau măcar de urmele lui pe undeva.

În seara următoare, venind dinspre „Cîmpul lui Dragoș“, trecu prin satul Boureni un călăreț trudit, plin de praf și sudoare, care i se scurgea pe obraz lă-sîndu-i dire murdare. Întrebă de casa șoltuzului și ceru a vorbi cu stăpînul, care, cînd auzi că e căutat de om de la domnie, ieși îndată.

— Bună seara, jupîne șoltuz ! grăi călărețul.

— Bine-ai venit, jupîne ! răspunse șoltuzul. Cu ce-ți pot fi de folos ?

— Iată care-i nevoia ce mă mină la domnia ta : sînt trimis de măria sa Dragoș-Vodă tocmai la Maramureș să caut șoimi pentru vînătoare. Mi-i tare degrabă, dar calul meu, măcar că-i vîrtos precum se vede, a obosit. Ți-l las pînă mă întorc și te rog a-mi da altul odihnit !

— Apoi dacă-i numai atît, treaba e făcută ! grăi șoltuzul. Cai ca ai mei se știe că nu are nimeni în Boureni. Poftim să-ți alegi și umblă sănătos ! Să știi, însă, că nu mi-e rușine nici cu calul domniei tale. Da' acolo-n traista aceea ce se zbate ? ! întrebă omul cu uimire.

— Ha ! rîse în silă călărețul. Un biet vătui, care mi-a căzut în mînă în drumul meu prin pădure. Îmi

prinde bine la drum lung, că n-am timp să mai vinez, în goana mea după șoimi.

— Așa, așa ! făcu omul. Măcar că ți-ai luat și arcu și tolba cu săgeți și văd că și securea o ai la spate,

— Ca să fie la orice nevoie, jupîne șoltuz !

— Așa, așa, încuviință din nou șoltuzul. Iacă, poftim alege-ți calul care-ți place și pune-l pe-al domniei tale în locu-i !

Pe aceleași meleaguri, puțin bătute de oameni în cursul unui an, se ivi la scurtă vreme după trecerea călărețului nostru, un pîlc de oșteni pe cai vînjoși, avînd cu ei și o haită de cîini.

Păreau că sînt în căutarea cuiva : mergeau la pas și asmuțeau cîinii încoace și încolo, doar vor adușmeca vreo urmă.

Deodată, unul dintre ei, ce părea a fi căpetenia, tresări la auzul unui nechezat prelung și parcă îndurerat.

— Stați pe loc ! strigă el cuprins de fiori. Dacă nu mă înșeală auzul...

Dar n-apucă să-și sfîrșească gîndul că nechezatul se auzi din nou, de astă dată mai puternic; de parcă ar fi fost înțeles de calul ce voia să le dea de veste că se află prin apropiere.

— Dacă nechezatul ăsta nu-i al lui Fulger, armăsarul lui Radu, eu îmi pun capul pe trunchiul din fața noastră și nu-l mai iau de-acolo ! S-o luăm pe poteca din dreapta să vedem unde ne duce ! grăi înfierbântat oșteanul de adineauri.

Drumul îi scoase de îndată chiar la intrarea în satul Boureni.

Ceata se opri din nou și așteptă. Și pentru a treia oară se auzi nechezatul puternic al calului.

— Nu mai e nici o îndoială, spuse Sandu. Ai dreptate, Andrei. E Fulger !

Și pîlcul porni grăbit, lăsînd în urmă-i un nor de praf.

Ca atrași de-o presimțire se opriră în fața casei șoltuzului.

Andrei se apropie călare de poartă și bătu cu mînerul spadei de trei ori. În aceeași clipă chiar se auzi din nou nechezatul cunoscut și stăpînul casei se ivi de după un nuc rămuros cu tulpina groasă cît doi oameni voinici.

— Bună-vreame, prietene ! zise Andrei. Bucuroși de oaspeți ?

— Apăi, zîmbi șoltuzul, spre a vă răspunde la această întrebare, va mai întîi să știu ce fel de oameni vor să-mi intre în casă !

— Aşa-i ! Pe scurt, sîntem oşteni de-ai boierului Laţcu şi căutăm un fugar !

— Prea bine ; vă doresc să-l prindeţi cît mai degrabă ; dar ce v-a făcut să credeţi că l-aş adăposti eu cumva, de v-aţi oprit taman la casa mea ? !

— Aşa-i şi asta ! Am auzit un nechezat care credem că este al unui vestit armăsar, pe nume Fulger, călărit de fugarul căutat !

— S-ar putea să fie ! E adevărat că în grajdul meu se zbuцийă un preafrumos armăsar străin de ai mei ; călăreţul acestuia însă a plecat de mult !

— Cum aşa ?

— Calul îi era istovit de drum ; omul mi-a spus că-i de la domnie şi umblă după şoimi ; m-a rugat să-i împrumut alt cal pe care o să mi-l înapoieze la întoarcere. Asta-i toată tărăşenia. Şi acu, poftiţi să vedeţi calul !

— Ba, mai bine fii bun, rogu-te şi adă-l domnia-ta încoace !

— Păi, tocmai asta e pozna, că nu pot,... nu se lasă,... e cal nărăvaş, care nu ştie decît de stăpînu-său ! se văită şoltuzul.

— Taman ca frate-său Trăsnet ! rise Şandru. Cai de soi, româneşti ! Hai la grajd.

Fulger îi întîmpină cu un nechezat plin de veselie şi nu mai avu astîmpăr. Andrei îl bătu pe greabăn cu palma, îi puse căpăstrul uşor şi-l scoase afară.

— Prietene, îi grăi Șandru, șoltuzului, îți făgăduim a-ți aduce înapoi calul dumitale. Noi pe acesta îl luăm, vezi că ne cunoaște și ne ascultă ca pe stăpînii lui. Pînă atunci, primește calul acesta care ne e de prisos... și rămîi cu bine !

— Mergeți sănătoși și să știți că eu vă aștept cu calul meu ; văd că nu mă pot împăca bine cu ai domniilor voastre !

— Te mai rugăm un lucru, ca să ne ușurezi sarcina. Știi cumva încotro a apucat-o fugarul ce-l căutăm ?

— Dacă mi-o fi grăit adevărul sau m-a amăgit nu pot ști, dar el mi-a spus că l-ar fi trimis măria-sa Dragoș-Vodă tocmai la Maramureș, după șoimi de vînătoare ! Așa o fi..., n-o fi așa, Dumnezeu știe ! Dar domniile voastre porniți încotro veți crede de cuviință și fiți sănătoși !

Andrei îl privi repede pe Șandru și strigă :

— Văzuși, măi, frate Șandrule, că am cugetat bine ? N-avea încotro s-o apuce decît spre Maramureș ! Ce mai așteptăm dar ?

Rămîi sănătos, om bun, și să ne vedem cu bine !

Șoltuzul rămase în pragul porții, alături de calul lăsat de oșteni și urmări pîlcul care stîrni din nou un nor alburiu de praf, ce se risipi și se pierdu în zare, pînă nu se mai văzu nimic.

★

Dimineata era senina si calda ca o zi de vara timpurie. Calaretul strain inainta anevoie, la pas, pe drumul colturos de stinca ce mergea catre Maramures. Se gasea inca in Tara Moldovei. Abia trecuse Bistrita prin vad, cind deodata ii ajunse la urechi un zvon indepartat de lătrături cunoscute. Inima incepu sa-i bata cu putere in nestire.

„Au pus cîinii pe urmele mele ! își zise el. Cîinii învățați de mine ! Noroc că m-am gîndit că se poate întâmpla asta !”

Sări sprinten de pe cal, îl luă de frîu și-l ascunse, priponindu-l în dosul unui desiș de brazi și tufe de iepuner.

„Așa, grăi mai departe călărețul, vorbind cu sine însuși. Și acum să poștească să mă prindă ! Să ne aținem aci, lîngă stîncă asta învelită în mușchi verde. Dacă vin pe urmele mele, trebuie să treacă pe la mijlocul pajiștei. Să vedem acum dacă cîinii mei n-au uitat ce i-am învățat !”

Se ascunse în spatele stîncii la timp. Îndată lătrăturile se auziră aproape și la mijlocul pajiștei se arătară copoi boierului Lațcu, adulmecînd cu boturile la pămînt. Și-n clipa următoare, ca din senin, țîșni un iepuraș, care o luă la goană prin fața haitei.

Cîinii, înnebuniți la vederea vînatului, porniră săgeată după el. Călăreții, care nu avuseseră vreme să vadă după ce aleargă cîinii, crezură că aceștia au simțit puternic urma fugarului și se năpustiră călări după ei. Iar fugarul sări în dosul desișului, încălecă și-o porni mai departe prin rariștea de brazi. Dar șiretlicul lui fu dibăcit numaidecît. Nu degeaba călăreții ce-l urmăreau fuseseră tovarășii lui de vînătoare.

— Asta-i una de-a lui Radu, îmi pun mîna în foc ! spuse Andrei rîzînd totuși, măcar că fusese păcălit.

— Mă tem și eu ; semne că-i prin apropiere !

— Dacă-i așa, după el mai departe !

— Ian stați pe loc și ascultați ! strigă Costea. Auziți tropotul unui cal la pas ?

Oamenii își ascuțiră urechile și prinseră într-adevăr zgomot de copite bătute rar.

— Nu poate fi decît Radu ! spuse Andrei. Într-acele locuri, degrabă.

Caii vînătorilor erau obișnuiți cu muntele. Călcau ușor, cu capul în jos, alegînd pietrele și înaintînd cu grijă. Deodată în fața lor se ivi călărețul străin.

— Radule ! strigă Șandru, Radule, fratele meu, stai pe loc !

Dar Radu își înfipse cu înverșunare pîntenii în burta calului, care se ridică în două picioare, nechezînd dureros și se avîntă în codru.

În aceeași clipă însă, cîinii, care-și recunoscuseră stăpînul, porniră valvîrtej, scheunînd de bucurie, și-i înconjurară calul cu lătrături vesele, împiedicîndu-l să meargă mai departe. Atunci Radu sări din șa și-o luă la fugă, căutînd scăpare printre steiuri și brazi.

Andrei îi strigă, punîndu-și mîinile la gură :

— Radule, avem poruncă să te-aducem înapoi viu, sau mort. E-n joc și viața noastră, nu numai a ta. Fii cuminte și stai pe loc ! Tu ești unul, iar noi, zece ; tot nu poți scăpa din mîinile noastre în cele din urmă, orice ai face !

La aceste vorbe, Radu, cugetînd că Andrei are dreptate, se opri, le ieși în față, abia stăpînindu-și lacrimile de ciudă, și le spuse cu obidă :

— Ah, de ce nu s-a deschis în fața mea o genune ca să m-arunc în ea și să sfîrșesc odată cu viața asta plină de năpastă !

— Suie-te pe cal și hai, înapoi, Radule ! Și nu deznădăjdui ! îl îmbărbătă Șandru. Am auzit și eu o vorbă rămasă de la înțelepții bătrîni din vechime : chiar atunci cînd ți-ai pierdut cea de pe urmă nădejde, tot să nu-ți pierzi nădejdea !

— Hm ! rîse cu amărăciune Radu, ce puțin se potrivește cîteodată vorba cu fapta. Viața le dă pe amîndouă peste cap. Aș vrea să-l văd pe înțeleptul care a scornit această vorbă în locu-mi... și să-l întreb ; la ce i-ar folosi nădejdea lui cea de pe urmă ? !

Cînd Radu intră în curtea boierului Lațcu, între Șandru și Andrei, cu mîinile slobode, ca orice om liber, stăpînul casei îl aștepta tremurînd de minie. Ridică pumnul și voi să-l lase năprasnic asupra tînărului, dar un țipăt de la fereastra de sus îl făcu să se-ntoarcă brusc și să rămînă cu brațul în aer. Capul Danei dispăru din fereastră și boierul se stăpîni, amintindu-și deodată că acestui om îi datorește viața fetei sale, ce-i era atît de dragă.

Urlă totuși ca un scos din minți către cei doi staroști de vînători :

— De ce nu l-ați legat ?

— La ce să-l legăm, boierule ? răspunse Andrei supărat, dacă s-a dat în mîinile noastre de bună voie. Doar n-o să mai fugă !

— N-o să mai fugă, pentru că o să stea la butuc. Acuma chiar, în fața casei, ca să-l vadă toți cei ce vor trece pe-aci și să le fie învățătură de minte !

De sărbătorile Paștelui, la casa boierului Lațcu era masă mare. Din nou această petrecere avea să fie cinstită de măriia sa Dragoș-Vodă și ai săi.

Dinaintea prînzului începuseră să sosească la curtea Lațcului rădvane trase de cîte patru cai, cu boierii pofțiți la marea sărbătoare de primăvară.

Și toți boierii și jupînesele ce soseau îl priveau pe Radu pus cu brațele și picioarele în butuc, ca și cînd n-ar fi văzut nimic, și intrau nepăsători în casă, fără să-ntrebe măcar ce e cu el.

Într-un tîrziu sosiră și domnul cu ai lui, îndelung așteptați de toată suflarea. Dar iată că, de îndată ce intră pe poarta mare, înaltă și grea de stejar, Dragoș-Vodă dete cu ochii de Radu în butuc și se opri, încruntîndu-se nemulțumit.

— Ce-i cu Radu în starea aceasta, boier Lațcule ? făcu vodă grabnică întrebare boierului, care-i ieșise în întîmpinare.

— A fugit de la casa mea ca un lotru de codri, ca să nu-mi îndeplinească o poruncă și, pentru această mîrșavă faptă, l-am osîndit precum se vede !

— De cînd stă astfel ?

— Numai de ieri, măria ta !

— Și nu socoți domnia ta că-i prea mult să mai stea și astăzi ? Într-o zi de mare sărbătoare creștinească, așa precum este aceasta ce o prăznuim ?

— Și fiul meu de-ar fi greșit astfel, răspunse cu semeție Lațcu, i-aș fi dat aceeași pedeapsă, măria ta, spre a fi pildă de îndreptare și altora.

— Într-o zi de mare sărbătoare, boierule, cînd toată lumea mănîncă, bea și se veselește, se cade a fi mai în

găduitori, mai iertători cu semenii noștri. Eu nu aş putea să stau tihnit la masa domniei tale, știind pe cineva că zace în butuc ca un tâlhar de drumul mare. Cu atât mai mult, boierule, cu cât acesta este Radu, care, precum bine știm cu toții, a făcut întotdeauna mult pentru casa dumitale, purtîndu-se mai frumos ca mulți fii adevărați și buni prieteni. Iar dacă a fugit, nu știu, zău, dacă nu a avut și-un pic de dreptate. Socot că m-ai înțeles ! mustăci vodă.

— Cum nu se poate mai bine, înalte stăpîne ! Să fie dezlegat Radu de îndată ! porunci boierul Lațcu.

— Și să poftească, așa, ca întotdeauna, la masa noastră ! adăogă vodă, smucindu-și fruntea în sus și pornind spre intrarea în casă.

CAPITOLUL VI

Viața lui Dragoș-Vodă în grea cumpănă

Iscoadele moldovene aduseră știrea că, de astă dată, în fruntea hoardelor tătărăști venise însuși hanul lor, Chirai.

Oștile se ciocniră în Țara de Sus, pe un loc larg dinaintea de Dorohoi și bătălia fu mai crîncenă ca nicio-

dată. Hanul nu intrase în luptă, ci privea călare de pe un dîmb, strigîndu-le alor săi cuvinte de îmbărbătare. Dragoș-Vodă își împărțise oastea în patru cete în cap cu el însuși și cu cîte un boier de credință, printre aceștia socotindu-l și pe Balce.

Tătarii, urcați călări pe un deal ușor înclinat, își dădură drumul la vale în urlete ce te înfiorau pînă în măduva oaselor, prăvălindu-se ca niște bolovani vii asupra moldovenilor, care, văzîndu-i că vin năprasnic în clipa potrivită, după obiceiul lor, se rupseră în două și-i prinseră pe dușmani ca-ntr-un clește uriaș. Sunau scuturile de loviturile spadelor, dar răsunau și tidvele cotropitorilor sparte de ghioagele moldovene ; cele mai multe capete se prăbușeau în țărînă, bolborosind cuvinte neînțelese.

— Nu vă lăsați, copii ! strigă Dragoș înfierbîntat la culme, tăind în dreapta și în stînga cu paloșul său mare și greu.

Dar acela care se întrecuse pe sine însuși și-i lăsase pe toți muți de uimire fu Radu. Fulger, calul său, se lupta aproape tot timpul în două picioare ; iar el, mînuind cu agerime două spade, făcuse prăpăd.

Deodată își struni calul și apoi se repezi înainte ca dus de vînt. Boierul Lațcu era în primejdie de moarte. Trei tătari îl înconjuraseră și erau gata să-l doboare, căci bătrînul istovit abia se mai apăra. Și marea mirare a lui

Radu era faptul că în preajma lui Lațcu, văzînd aceasta, se afla boierul Balc, crezut prieten și care totuși nu se gîndea să-i sară în ajutor, așteptînd parcă să vadă ce se întîmplă.

O clipă de-ar mai fi trecut, și Lațcu ar fi fost pierdut pentru totdeauna. Dar chiar în clipa aceea se ivi ca din senin Radu, care, din două lovituri numai, isprăvi cu cei trei tătari și îndrăzni să-i strige lui Balc, fără să-i pese de ce va urma :

— Ce-așteptai, boierule Balc, de stăteai așa, nepăsător ?

Apoi, îndreptîndu-se spre Lațcu, spuse :

— Hai, stăpîne, ajunge de-astă dată !

Lațcu se lăsă dus ca un copil și de-abia mai putu să îngaiame :

— Îți mulțumesc, Radule !

Dar Radu nu mai avea timp să asculte mulțumiri. Văzu cu groază cum hanul Ghirai ridică mîna și din spatele dimbului se ivește o nouă oaste proaspătă, odihnită, gata de luptă. Și, lăsîndu-l pe Lațcu la adăpost, porni chiuind ca la nuntă :

— Uiu, iu, iu, pe ei, mări, nu vă lăsați ! Aci să le săpăm mormîntul !

Îmbărbătați de vitejia fără de seamăn a lui Radu, porniră toți moldovenii cu o îndirjire nemaipomenită. Însălmîntați de înverșunarea neașteptată a acestora și de ve-

derea capetelor ce zburau în toate părțile, tătarii rupseră șirurile și se întoarseră, rupînd-o la fugă.

Dar hanul ajunsese să coboare dîmbul și iată că se găsi față în față cu boierul Balc. Ridicăra amîndoi spadele, le încrucișară, dar nici unul, nici altul nu cuteză să lovească. Ba lui Radu, care-ar fi dorit să-l înfrunte el pe han, i se păru că cei doi vrăjmași schimbă cîteva vorbe, își mai ciocnesc spadele de cîteva ori și se îndepărtează unul de altul, fără nici o noimă.

„Aci nu e lucru curat !“ își spuse Radu. „Oare Dragoș-bodă o fi văzut aceasta ?“

Dar măria sa nu avea vreme să privească cum se bat ceilalți, că trebuia să le țină piept la doi tătari, care se năpustiseră asupra lui.

Și iată că, la un nou semn al hanului, tătarii, prefăcîndu-se că fug îngroziți, părăsiră cîmpul de bătălie.

Lui Radu i se păru că nici de astă dată nu-i lucru curat și își făgădui să fie cu multă luare-aminte.

★

La întoarcere, boierul Balc căută să se țină mai pe lîngă Radu. În apropiere de Baia, cînd caii lor se găsiră, în sfîrșit, alături, Balc îi șopti :

— Să-ți spun drept, jupîn Radule, te credeam mai isteț !

— Și ce te face să crezi că te-ai înșelat ?

— Te mirai că n-am sărit să-l scap pe boierul Lațcu, primejduindu-mi eu viața mea, pe care o socotesc mai prețioasă decît a lui ? ! Ci eu mă mir de domnia ta că ai sărit să-l scapi !

— De ce ?

— Poate că te mai pune din nou la butuc, cînd i-o veni bine ! rînji bătrînul boier.

Radu clătină din cap cu amărăciune și răspunse :

— Toane de bătrîn, boierule Balc !

— Hm ! își strînse buzele cu dispreț boierul Balc, dînd din cap și răsfirîndu-și barba albă cu degetele-i butucănoase. Păcat că Lațcu nu știe să prețuiască așa cum se cuvine un om ca tine, Radule !

Aci, tînărul oștean izbucni, cuprins de o mare mînie, și spuse cu buzele strînse, în șoptă :

— Ca să vezi și domnia ta, boierule Balc, pe cine și-a ales vodă mare sfetnic ! Ptiu ! și Radu scuipă cu scîrbă în praful drumului și înverșunat își vărsă năduful mai departe : pe altul mai priceput nu-l găsea, parcă nu mai erau atîția și atîția boieri de seamă, mult mai destoinici decît el.

Balc nu-și mai încăpea în piele de bucurie că Radu rostește asemenea cuvinte despre Dragoș-Vodă și Lațcu. Ar fi voit să spună și el ceva în sprijinul celor rostite

de flăcău, dar rămase uimit peste măsură, auzindu-l pe tînărul ostaş că dă viu grai chiar gîndurilor sale :

— Păcat că măria ta erai pe atunci prins la tătari ; poate altfel s-ar fi făcut lucrurile în țară. E, dar bun e Dumnezeu ! oftă Radu, ridicînd privirea spre cer.

— Și eu spun despre tine, Radule, că să fi fost tu omul meu, ehei !

Radu nu-i dădu pas să isprăvească și-l întrebă repede :

— Nu, zău, chiar ai dori aceasta, boierule Balc ?

— Ehei, răspunse bătrînul surîzător, ți-ar pune Dumnezeu mîna în cap ; dar am stat prea mult de vorbă împreună... și să nu dăm de bănuît. Dacă vrei, treci mîine seară pe la mine !

— Hei, aş trece eu, boierule, dar sînt ținut tare strîns de cînd am fugit. La ce să le spun că vin la curtea măriei tale ? Îmi trebuie o pricină !

— Am să te cer eu Lațcului, spunîndu-i că vreau să te cercetez asupra unor cățelandri de copoi, dacă face să-i păstrez sau nu pentru vînătoare.

— Așa da, că altminteri, să-ți spun drept, mă cam tem, și nu de alta, dar n-aș vrea să mor pînă nu-i las puțin sînge stăpînului.

Bătînd în pinteni de bucurie, bătrînul boier își spuse încîntat de dibăcia lui :

— Al meu e Radu. De-acuma pot pași neabătut pe calea mult dorită.

A doua zi se înfățișă la curtea boierului Lațcu un slujitor domnesc, care-i spuse marelui sfetnic că e poftit dimpreună cu Radu la palat.

Încălecară și porniră amîndoi deodată. Tot drumul de la el de-acasă pînă la curtea domnească, Lațcu nu vorbi decît atîta, și asta mai mult ca pentru sine însăși :

— De ce ne-o fi chemat vodă pe-amîndoi ?

Dragoș-Vodă nu le puse prea mult răbdarea la încercare, că, îndată ce-i văzu pe fereastră, îi întîmpină cu brațele deschise, îi pofti să șadă și le spuse surîzînd :

— Iată care-i pricina acestei chemări cu noaptea-n cap ! Radu Bradu, destoinicul oștean al domniei tale, boier Lațcule, a dovedit multă pricepere și deosebită vitejie în lupta noastră cu tătarii. Aceste alese însușiri ale lui se cade a fi cu cinste răsplătite de către toți și mai vîrtos de către domnul țării. De aceea am hotărît să-l fac căpitan de oaste și să-l iau de-acî înaintea în slujba mea la palat !

Radu se făcu tot flăcări de fericire. Dar Lațcu, schimbîndu-se fără rost de pe un picior pe celălalt, grăi nemulțumit :

— Nu e prea tînăr, măria ta ?

— La fel de tînăr a fost și cînd ți l-a adus înapoi pe Trăsnet și ieri, cînd te-a scăpat de la moarte ! Și-apoi, boierule, vitejia n-are vîrstă. Eu îi cunosc bine toate isprăvile. E om de nădejde !

Dana şedea cu capul aplecat pe gherghef şi lucra adîncită în gînduri. Deodată tresări la zgomotul făcut de nişte paşi uşori, ce n-ar fi dorit să fie auziţi.

Cînd ridică privirea întrebătoare, în faţa ei era Radu.

— Mă iartă dacă te turbur din lucru, domniţă Dana, dar am venit să-mi iau rămas bun... !

Fata surîse cu tristeţe şi răspunse :

— Am aflat de slujba cu care te-a cinstit vodă ! Căpitan de oaste e ceva, jupîn Radule... La mai mare îţi urez din tot sufletul.

— Să te-audă Cel de sus ! Acum însă, grăi de astă dată Radu cu o neaşteptată îndrăzneală şi nerăbdare, acum cred că-i pot vorbi tatălui domniei-tale... despre noi doi pe şleau, neted !

— Mi-e teamă ! E aşa de îndirjit ! Mai aşteaptă, rogu-te !

— Ba nu, domniţă ! Trebuie s-o lămurim acum, ca să ştiu ce-mi rămîne de făcut ! Chiar acum mă duc la dînsul !

— Radule, nu, nu încă.

Dar tînărul nu mai răspunse, urcă în grabă scările şi pătrunse în odaia bătrînului sfetnic.

— Sărutăm dreapta, cinstite boierule !

Laţcu mormăi ceva ce voia a fi bună ziua. Apoi ridică la el ochii întrebători.

— Am venit să-mi iau rămas bun !

— Mergi sănătos !

— Și mai am a spune ceva, măria ta ! Și anume că, după cum bine știi, preacinstita fiică a domniei tale, Dana, îmi este tare dragă și te rog să mi-o dai de soție !

Bătrînul rămase ca trăsnit. Nu se aștepta la o asemenea îndrăzneală cerere. Fu cîteva clipe descumpănit ; nu știa ce să facă : să se înfurie, sau să se stăpînească ? Acum în fața lui era căpitanul de oaste Radu Bradu și nu oșteanul său. Rîse cam cu gura altuia și răspunse molcom, batjocoritor :

— Ți-o dau, căpitane...

— Mi-o dai ? ! țipă fericit Radu.

— Ți-o dau... cînd ai să-mi aduci inelul de aur cu smaragd de pe mîna lui Dragoș-Vodă !

Radu se-ncruntă de acest joc al bătrînului și grăi :

— Dar cum o să ajung eu vreodată să am acest prețios inel din strămoși al măriei sale Dragoș-Vodă ? ! Asta e cu neputință !

— La fel ca și Dana să-ți fie soață, căpitane Radule !

*

Casa din Baia, unde trăgea boierul Balc, cînd treburile ce le avea la domnie îi cereau să fie în cetatea de scaun, nu era prea arătoasă, dar avea în față o grădină mare și

bogată, plină cu tot soiul de pomi roditori și flori cu nemiluita. Își alesese într-adins această locuință, pentru că putea să vadă bine de la fereastră pe aceia care-i intrau în curte și mai ales să-i împiedice ușor de-a veni în casă la nevoie, dacă sosirea lor nu era dorită.

Radu găsi poarta deschisă și cîinii legați. Nici pome-neală de vreun slujitor, nici în preajma casei, nici la cuhne și nici la grajduri.

— Măi, să fie ! se miră Radu, s-ar spune că, spre a te păzi bine, trebuie să te lipsești mai întîi de paznici. Boierul Balc nu vrea să vadă și să știe nimeni de venirea mea ? Sau pe altcineva vrea el să-l ferească de a fi văzut ? ! Să fiu cu mare băgare de seamă ; aci nu se petrec lucruri curate !

Cît îl năpădiseră aceste gînduri, îi fu destul ca să ajungă la ușa casei ce se deschise ușor, fără a scîrțîi, de cum puse mîna pe clanța groasă și grea de fier. Și-n fața lui se ivi surîzător chiar stăpînul casei, boierul Balc, care-i spuse :

— Bine ai venit, căpitane Radule !

— Bună seara, boierule, și bine te-am găsit ! Ai și aflat ?

— De azi-dimineață pînă acum ? Măcar că ți se cuvenea mai mult după lupta de deunăzi cu tătarii.

Radu dădu din cap cu amărăciune :

— Aşa socoteam şi eu, boierule ! Dar şi Dragoş-Vodă, ca şi fostul meu stăpîn... Au crezut că dacă mă face căpitan de oaste o să mă socotesc în al nouălea cer ! He, he, ştiu eu ce le-ar trebui ăstora, oftă el.

Balc stătu puţin la îndoială : „Oare, cugetă el, ceea ce spune Radu e adevărat, sau se preface ?“ Şi-l întrebă neted :

— Ascultă, căpitan Radule, mă iartă că sînt nevoit să m-amestec în trebile domniei tale de suflet. Dar cum se potriveşte dragostea ce o ai pentru Dana, fiica Laţcului, cu ura ce-o arăţi pentru tată-său ?

Radu îşi ridică fruntea, îl privi ţintă pe Balc şi rosti, strîmbîndu-şi buzele într-un rînjit de minie :

— Află, cinstite boierule, că eu trebuie să-mi iau gîndul de la această fată, care, după cum mi-a dat a-nţelege tată-său, nu-i de nasul meu !

— Cum aşa ? ! vroi să afle mai mult Balc.

— Chiar astăzi, după ce vodă m-a făcut căpitan de oaste, am crezut că i-o pot cere pe fie-sa de soţie... Ştii ce mi-a răspuns ? Că mi-o va da atunci cînd îi voi aduce inelul de pe mîna lui Dragoş-Vodă !

— Ha, ha, rise Balc, adică niciodată. Şi-a cam bătut joc de domnia ta, căpitane !

— Ce cam ? Şi-a bătut joc bine ! Asta, după ce m-a trimis în primejdie de moarte să i-l aduc pe Trăsnet şi după ce m-a pus la butuc ! Şi-ai mai vrea să-i iubesc ?

strigă Radu înfuriat. M-am acrit de ei și de Dragoș cu bunătatea lui socotită ca de mere pădurețe, boierule, așa să știi !

Balc nu mai spuse nimic, ci, deschizînd ușa grea de stejar, îl pofti pe Radu într-o încăpere mică, unde se mai aflau doi bărbați între două vîrste.

După ce se așezară în jilțuri, Balc grăi :

— Iubiții mei oaspeți, dumnealui este bine cunoscutul oștean Radu Bradu, de astăzi căpitan de oaste, totuși un mare nedreptățit atît de către fostul său stăpîn, Lațcu, cît și de către acela care se află în fruntea țării. Eu îl urmăresc de mult și mi-am dat seama că dumnealui este omul care ne trebuie !

Radu își stăpîni tresărirea ce-l încercase o clipă și grăi hotărît :

— Așa e, boierule ! Dar asta numai dacă mi se va da răsplata ce o merit. Eu, boierule, nu voi bani, ci să m-ajuti să fiu și eu în această țară, dacă socotești că mi se cuvine, ceva mai mult decît un căpitan de oaste !

— Vei fi maimarele căpitanilor de oaste din Moldova ! Și ți-o spun că asta numai de mîna ta atîrnă !

Radu se ridică, bătu cu pumnul în masă și spuse cu ochii în flăcări :

— Sînt omul măriei tale cu trup și suflet ! Poruncește și voi aduce la îndeplinire totul, dacă-mi stă în putință !

— Îți stă, Radule. Dar vreau să știi că nu sîntem sim-

guri în această luptă ce-o vom purta pentru fericirea țării noastre. Cum ți-ai dat și tu seama, după sfetnicii de taină ce și-i alege nu Dragoș-Vodă este cel mai potrivit să cîrmuiască Moldova...

— Și nici marele său sfetnic Lațcu ! adăugă Radu mînios, luîndu-i cuvîntul.

— Precum ai spus. Așa dară, vom căta să-i înlăturăm pe acești doi neisprăviți cît mai degrabă, spre a-i da țării un domn într-adevăr vrednic de ea !

— Și bine ar fi ca acela să fie cine știu eu ! făcu Radu, zîmbind către Balc.

— S-ar putea să ți se îplinească dorința, căpitane. După ce tu vei face ce-ți vom cere, iată de cine vom fi întăriți.

Și Balc deschise o ușă tainică, ce nici nu se bănuia a fi în perete, și în odaie intră un tătar, după înfățișare una din căpeteniile oștirii tătărăști.

— Dumnealui — spuse Balc — este trimisul hanului Ghirai, care a primit bucuroș să ne ajute, ca să-l ajutăm cîndva și noi la nevoie. Și la un loc ascuns, numai de noi știut, așteaptă oastea prietenă semnul nostru !

— De-i așa, nimic nu ne poate întoarce din cale ! strigă Radu plin de bucurie. Și gîndurile mele vor fi de asemenea îndeplinite. Spuneți ce trebuie să fac, spre a-mi lua din timp toate măsurile !

— După cum am aflat, se pregătește peste câteva zile, o nouă vânătoare, că Dragoș-Vodă e mai mult vânător, decît domnitor ! rîse batjocoritor Balc, iar toți ceilalți îi ținură hangul. La această vânătoare domnească, știi că lui Dragoș-Vodă îi place a-l avea lingă el — și aci Balc își țuguie buzele iarăși a bățjocură — pe marele sfetnic între sfetnici, Lațcu...

— Așa e, boierule ! întări Radu.

— Ce-ți cerem noi ? Să faci în așa fel la vânătoare, ca să-i răzlețești pe cei doi buni prieteni de ceata celorlalți vînători... să-i îndepărtezi, să-i atragi către un loc de prăpastie, iar noi ne vom ivi la timp potrivit, spre a le face vînt în adîncul genunii... și Dumnezeu să-i ierte !

— Amin ! glăsui Radu rîzînd. Ce-mi cereți este cît se poate de ușor. Dar mai întîi să știm codrii pe unde se va face vînătoarea, să ne gîndim bine ce locuri sînt mai prielnice pentru buna aducere la îndeplinire a planului nostru, că de vom da greș cumva, moartea ni s-a tras tuturor !

— Tinăr ești, Radule, dar ai grăit cu înțelepciunea unui bătrîn !

Tinărul căpitan tăcu câteva clipe, parcă furat de gînduri. Balc îl întrebă îngrijorat :

— De ce-ai rămas așa ?

— Mă gîndesc — spuse Radu rar — dacă n-ar fi

bine să-i ajutăm pe cei doi să pășească în genune, dîndu-le ghes cu două săgeți bine țintite din depărtare...

— Să ne mai gîndim... și-om vedea care va rămîne ultima hotărîre !

Munții răsunau de buciume și sunete prelungi și tremurătoare de corn. Bătăiașii goneau vînatul înpăimîntat către poiana luminoasă înconjurată de fagi, cu coroanele larg desfăcute și umbroase. În partea dinspre apus se aținteau trei vînători : doi, în puterea vîrstei, bine legați, iar al treilea, tînăr și subțire. Aceștia erau Dragoș-Vodă, marele sfetnic Lațcu și căpitanul Radu. Pe lîngă ei se tot învîrteau boierul Balc și încă vreo trei boiernași, care luau parte pentru întîia oară la o vînătoare domnească, aceasta în urma rugăminții călduroase a lui Balc către Dragoș-Vodă.

Dar puțin mai sus, într-o peșteră ascunsă de o perdea deasă de brazi, aștepta o oaste pregătită de boierul Balc, să iasă cînd o auzi trei sunete scurte de corn. Făcuse aceasta, după ce se sfătuisese îndelung cu Radu, cu tătărul trimis de han și cu prietenii săi, dușmani de moarte voievodului Moldovei.

Radu îi spusese că nu e bine ca oastea, ce urma să desăvîrșească cele începute de ei, să fie adăpostită în

pădure, la vederea oricui. Așa, în gura peșterii, nu se uita nimeni, și oștenii puteau să aștepte nestingheriți semnul hotărât.

Iată însă că, îndată după intrarea în peșteră a oștenilor lui Balc, deasupra stîncii de la intrare se iviră ca prin farmec, din necunoscut, vreo zece bărbați tot unul și unul, înarmați pînă-n dinți și fiecare purtînd cîte un brad în brațe.

În poiană, Dragoș-Vodă dete semnul de începere al vîntătorii, săgetînd primul căprior ce-i trecu pe dinainte. Domnul se aplecă să vadă mai bine de cîți ani este după cornițe, cînd deodată boierul Balc puse cornul la gură, sună scurt de trei ori, apoi se repezi cu spada scoasă la vodă, iar slujitorii ce-l însoțeau porniră de asemenea cu spadele asupra lui Dragoș-Vodă și a lui Lațcu. Dar în aceeași frîntură de clipă, Radu, ducîndu-și degetele la gură, scoase un șuierat înfiorător și cu palele în amîndouă mîinile se ridică pe cal în picioare ; sărind pe deasupra lui Vodă, căzu drept în fața lui Balc, căruia îi reteză capul dintr-o lovitură, iar calul acestuia, nechezînd înspăimîntat, porni în goană cu călărețul descăpăținat, bălăbănindu-se în șa.

Apoi, Radu îl îmbrînci pe Dragoș-Vodă într-o tufă și sări în apărarea lui Lațcu. Din două lovituri isprăvi cu ceilalți patru oșteni dușmani.

Toate acestea se petrecuseră fulgerător, așa încît, atunci cînd sosi oastea lui Dragoș, ce era ascunsă în brădet, treaba se terminase.

Dragoș-Vodă veni rîzînd spre Radu și-l îmbrățișă cu dragoste :

— Dar cum se face, căpitan Radule, că oastea lui Balc, despre care mi-ai spus, nu s-a arătat la al treilea sunet de corn ?

— Se află prinsă ca-n oală. Am avut eu grijă să pun la gura peșterii zece vînători de-ai mei, care i-au astupat cu trunchiuri de brazi și au întepat cu sulițele pe cei ce-au îndrăznit să iasă. Acum ești încredințat, măriata, ce urmărea jivina aceea spurcată de Balc, pe care iată-l prăbușit mai încolo cu gîtul tăiat, păsîcînd iarbă verde ? L-ai văzut cum se năpustise asupra măriei tale ? El credea că în aceeași clipă am să sar și eu să-ți iau viața, așa după cum ne înțeleseserăm !

Domnul, cu ochii scăldați în lacrimi, îl îmbrățișă din nou pe Radu și-l strînse cu putere, sărutîndu-l pe amîndoi obraji și spunîndu-i :

— Radule, fratele meu, cum să-ți mulțamesc că mi-ai scăpat viața ? De nu erai tu, acum mă aflu eu în locul lui Balc.

Radu zîmbi fericit și răspunse cu sfială :

— Slăvite doamne, ~~oare~~ vorbele ce mi le-ai rostit, făcîndu-mi marea cinste de a-mi spune „frate” și faptul că

I-am păstrat țării în viață pe voievodul său nu e destulă răsplată ?

— Nu, Radule, grăi vodă cu tărie, nu ! Se cade a-ți răsplăti și în altfel marea ta dragoste și credință !

Și vodă își privi spada, apoi cordonul cu cataramă de aur, junghiul vânătoresc cu plăsele de aur încrustate cu pietre scumpe. Dădu din cap, spunându-și sieși : „Nu !“ Deodată își trase din deget inelul de aur cu smaragd și, întinzându-i-l lui Radu, îi spuse :

— Iată, mult iubitul meu, căpitan Radule, îți dăruiesc această podoabă de mare preț ce o am, după cum bine știi, de la preavestitul împărat Ioniță al românilor și bulgarilor, și să-l porți sănătos, să-ți aducă norocul dorit și să te străduiești prin vitejia ta a-l merita toată viața ce-ți stă înaintea !

Un freamăt de glasuri ce-l întrecea pe acela al frunzelor din codru se auzi în poiana înțesată de vânători. Boierul Lațcu holbase ochii cît cepele și nu-i venea să creadă ce vede. Iar Radu își scutură capul, își plimbă mîna peste fața-i lac de sudoare, se ciupi de degete și se încredință în cele din urmă că totuși nu visează. Apoi întrebă, adînc uimit :

— Mărite doamne, nu e prea mult ? Acest inel, purtat pînă acum numai de oameni încoronăți, să fie pus în degetul unui oștean ca mine, fie el și căpitan de oaste ?

— Radule, îl muștră Dragoș-Vodă, vrei să mă superi acum ? Dacă nu erai tu, acest inel își pierdea orice preț pentru mine. Așa, el este acum al aceluia ce a scăpat viața unui cap încoronat. Și e mult ! Primește-l dară cu aceeași dragoste cu care eu ți-l dăruiesc !

Radu își întinse mîna dreaptă către vodă, iar ochii și-i aținti pătrunzători asupra boierului Lațcu, care rămăsese ca prostit ! Vodă îi puse lui Radu inelul în deget, apoi vru să-l îmbrățișeze pentru a treia oară, dar tînărul căpitan se lăsă în genunchi și, prinzîndu-i dreapta domnului, i-o sărută cu adîncă recunoștință și evlavie. Apoi se întoarse la locu-i, puțin întristat.

— Se pare că nu ești prea bucuros de darul ce ți-am făcut, Radule ? băgă de seamă vodă.

Privindu-l descumpănit, căpitanul răspunse răspicat :

— Așa este, doamne, nu sînt prea bucuros ; dar alta e pricina, decît aceea ce-o crede măria ta !

— Doresc să aflu neîntîrziat această pricină !

Radu îl privi din nou pe boierul Lațcu, care-i făcu un semn tainic cu mîna. Dragoș-Vodă, deși se uita drept înaintea, văzu semnul cu coada ochiului și, încruntîndu-se puțin, grăi :

— Aci este ceva la mijloc. Vreau să nu mi se ascundă nimic, dar nimic. Ai înțeles, căpitan Radule ?

— Ascult și mă supun, slăvite doamne ! răspunse oftînd tînărul. Iată pricina pentru care nu m-am putut

bucura de acest neprețuit dar, așa după cum am simțit eu într-adevăr și după cum s-ar fi convenit ! Sînt cîțiva ani bunișori de cînd mă aflu în slujba boierului Lațcu. Și lumina vieții mele aspre de oștean a fost în tot acest timp preacinstita și frumoasa fiică a marelui sfetnic. Am cătat a-i sluji stăpînului meu cu toată dragostea și credința, neprecupețindu-mi viața chiar.

— Le știm toate acestea ! îl întrerupse Dragoș-Vodă.

— Păstrînd această dragoste fără de prihană în sufletul meu, am visat și eu, ca orice tînăr, la aleasa inimii mele și, după multe chinuri și îndoieli, abia cînd măria ta m-ai investit căpitan de oaste, am cutezat a i-o cere pe jupînița Dana de soție.

— Și ?

— Și boierul Lațcu mi-a răspuns răs-picat că o să mi-o dea cînd îi voi aduce inelul ce împodobește mîna mării tale, prea înălțate, doamne ; adică, precît socoteam eu pe-atunci, niciodată ! Cum aș fi putut cuteza eu să cred și cum s-ar fi putut vreodată ca acest inel să fie în mîna mea... să fie al meu, și eu să-l duc boierului Lațcu ?

Domnul își ridică sprîncenele cu adîncă mirare și se uită întrebător la Lațcu, nevenindu-i să creadă cele auzite. Dar acesta își plecă ochii și nu îndrăzni să-i înfrunte privirile.

Dragoș-Vodă rîse către Radu și-i grăi cu blîndețe :

— Iată, căpitan Radule, că în viață ne putem aștepta și la lucruri neașteptate totuși.

— Aşa-i, strălucite stăpîne ! Şi acum, iată de ce bucuria mi-a fost pe jumătate, că... nu mă prea îndur să-i dau inelul acesta de două ori preţios şi scump pentru mine : că a fost purtat de împăraţii Asăneşti şi apoi de măria ta. Mă găsesc în grea cumpănă şi nu ştiu cum s-o scot la capăt, numai să pot păstra inelul ce mi l-a dăruit domnul meu.

Un freamăt de nelinişte se ridică din mijlocul vânătorilor. Dragoş-Vodă ridică mîna şi spuse :

— Bănuiesc din ce pricină se lasă greu boierul nostru Laţcu, dar aci eu nu mai am nici o putere. Părintele este liber să hotărască, în deplină înţelegere cu fiica-să, care va fi cinstita mea fină. Dar eu socotesc că inelul ce ţi-am dăruit, căpitan Radule, nu-i de ajuns, întrucît el, nefiind un inel fermecat din basme, nici nu te poate face nevăzut, nici bogăţie la poruncă nu-ţi poate aduce ! Acum, boierul Laţcu este legat de tine prin făgăduiala ce ţi-a făcut, de-i vei aduce inelul. Îl văd că încă şade pe gînduri şi-l ghicesc. Şi ca să-ţi răsplătesc cum se cuvine vitejia şi credinţa de care-ai dat dovadă, să ştii că de azi înainte eşti căpetenia căpitanilor de oşti ale Moldovei şi te socotesc mîna mea dreaptă !

Proaspătul căpitan căzu în genunchi dinaintea domnului şi-i sărută din nou mîna. Domnul îl ridică şi-l îmbrăţişă, sărutîndu-l pe amîndoi obraji.

Apoi, privindu-l pe Laţcu cu adînc înţeles, îi grăi :

— Domnia ta, boier Lațcule, nu ai nimica de spus în această fericită împrejurare ?

Lațcu zîmbi și răspunse grăbit :

— Ba da, măria-ta ! Inelul ce mi se cuvine i-l dăruiesc marelui căpitan Radu Bradu ca dar de nuntă din partea mea ! Și luîndu-l de braț pe Radu, îi grăi cu nespusă blîndețe : Hai, ginere, că Dana ne-o fi așteptînd cu sufletul la gură !

Radu îi sărută dreapta apăsător și-i răspunse fericit :

— Hai, tată socrule ! Tot pe voia domniei tale a fost, că iată, la nuntă voi veni călare pe Fulger, dar nu ca yornicel, ci ca cîstit mire !

VOR MAI APARE

ÎN CLUBUL TEMERARILOR

• • • • •
SEVER NORAN

SECRETUL
GLOBULUI
DE ARGINT

• • • • •

Redactor responsabil f
IORDANA URECHE
Tehnoredactor. GABRIELA ILIOPOLOS

*Dat la cules 02.03.1968. Bun de tipar
13.03.1968. Apărut 1968. Comanda nr. 8823.
Tiraj 134.140. Hirtie ziar de 50 g/m²
700×100/32. Coli editoriale 1,83. Coli de ti-
par 2. A. 21 247. C.Z. pentru bibliotecile
mici 8 R-93*

Tiparul executat sub comanda nr. 80.169
la Combinatul Poligrafic „Casa Scintei”,
Piața Scintei Nr. 1, București — Repu-
blica Socialistă România

EDITURA TINERETULUI

Lei 1,50

